

KORTFATTAT REFERAT

Arbetsgruppen för digital omställning, ordförande: Elina Valtonen, de nationella parlamenten (Finland)

Fredag 21 januari 2022 kl. 10.00–12.00

1. Inledande kommentarer från ordföranden

Det tredje sammanträdet för arbetsgruppen leddes av Elina Valtonen, de nationella parlamenten (Finland), som övertog ordförandeskapet från Riina Sikkut, de nationella parlamenten (Estland), och det hölls i hybridformat. Sammanträdet sändes via webb-tv. Ordföranden började sammanträdet med en kort introduktion och presentation och en överblick över processen och ämnet för dagens diskussion, ”att ge människor mer inflytande”, som inkluderade temana digital identitet, e-hälsa, e-demokrati och gränsöverskridande rörlighet (digitala verktyg). Ordföranden gav en översikt över de synpunkter som hittills kommit in via den digitala plattformen och den europeiska medborgarpanelens riktlinjer och beskrev pågående initiativ på europeisk nivå för att lägga fast ramarna för diskussionen.

2. Läget i diskussionerna i den europeiska medborgarpanel som har hand om den digitala omställningen

Företrädarna för den europeiska medborgarpanelen gav en översikt över de hittillsvarande diskussionerna i panelen och de riktlinjer som var föremål för diskussion. De underströk betydelsen av digitala färdigheter och digital kompetens med tillhörande verktyg (såsom utbildningsplattformar för både äldre och yngre människor). Grundläggande tillgång till digital utbildning ansågs vara av central betydelse och utbildning som behövs för att bekämpa falska nyheter, desinformation och nätttrakasserier. Det ansågs också mycket viktigt att säkerställa högkvalitativ internettillgång i hela unionen, inklusive landsbygdsområden och mindre gynnade områden. Medborgare ansåg även att det fanns ett behov av att påskynda utvecklingen och genomförandet av ett EU-omfattande e-identifieringssystem.

Medborgare delade med sig av sina egna erfarenheter av att arbeta hemifrån under covidtider och problemen som följde med. Övergången till ("smart") distansarbete med hänsyn till pandemin har påverkat individers hälsa och välmående. Man bör överväga skyddsåtgärder för de anställda när de distansarbetar, inklusive kontroll av arbetstid och rätt att inte vara uppkopplad, rätt till lämpliga möbler och lämplig utrustning och undvikande av att förflytta arbetet enbart av kostnadsskäl. En europeisk ram för att värna balansen mellan arbete och privatliv är nödvändig.

En företrädare för nationella paneler och evenemang betonade behovet av att göra EU mer entreprenörmässigt och locka begåvningar från hela världen genom olika incitament, inklusive migration från länder utanför EU. Vikten av EU-omfattande identifiering betonades, liksom möjligheterna till e-röstning i EU-valet.

Det föreslogs också att den framgångsrika flerspråkiga digitala plattform som inrättats för konferensen om Europas framtid skulle behållas för att fortlöpande stödja medborgare i hela EU.

3. Diskussion om viktiga synpunkter från både den digitala plattformen och den europeiska medborgarpanelen på temat ”ge människor mer inflytande”

21 januari 2022

Under diskussionen togs många av medborgarförslagen upp och stöddes av gruppens medlemmar, och följande frågor väcktes:

Vikten av **digital hälsa** på arbetsplatsen i samband med arbetsmiljö och social dialog, där man pekade på att de nuvarande formerna av distansarbete leder till trötthet och utmattning. En översyn av lagstiftningen efterfrågades, särskilt när det gäller distansarbete.

Denna punkt betonades av många talare, som påpekade de skadliga effekterna av långvarigt distansarbete och för mycket skärmtid rent generellt för den **mentala hälsan** och efterlyste en rätt att vara offline och en EU-ram för att värna balansen mellan arbetsliv och privatliv.

Andra pekade på möjligheterna med **digital hälsa** för att göra tjänster mer tillgängliga på landsbygden men lyfte fram behovet av digitala färdigheter för yrkesverksamma och medborgare för att detta ska fungera.

Behovet av att främja **digitala färdigheter** och **digital kompetens** var återkommande förslag och vikten av digital kompetens betonades i en rad olika sammanhang. Det finns ett behov av att täppa till kompetens- och kunskapsluckor och ge människor mer inflytande. Vikten av digital kompetens för att skydda barnen och de mer sårbara användarna på internet togs upp.

Utmaningarna när det gäller **tillgänglighet och bekämpande av den digitala klyftan** och säkerställande av att ingen lämnas utanför underströks, och det föreslogs att tillgång till internet skulle vara en grundläggande rättighet. I detta sammanhang påpekades även brister i själva den flerspråkiga digitala plattformen när det gäller tillgänglighet.

En företrädare presenterade resultaten från den tyska medborgarpanelen, som hade rekommenderat införandet av "**Digi Check**", som skulle mäta i vilken utsträckning företag och offentliga förvaltningar använder digital innovation och respekterar medborgarnas data. En annan rekommendation gällde inrättandet av en plattform som integrerar vetenskaplig information från tv- och radiostationer, möjligheter till informationsutbyte med översättning, ett europeiskt Facebook och ett slags europeiskt ARTE.

Att säkra **tillgång till internet** även i landsbygdsområden och mindre gynnade områden ansågs vara en prioritering, liksom behovet av att harmonisera digitala standarder för att säkerställa ekonomisk tillväxt.

Algoritmtransparens för att säkerställa att människor förstår vad som händer med deras data togs upp, liksom bristande transparens i privata verktyg och behovet av bättre kontroll av privata företag. Behovet av att tala med en röst i **hanteringen av digitala jättar** togs upp, liksom av att visa att Europa förväntar sig att de digitala jättarna utövar sitt sociala ansvar med full transparens, utöver att betala skatt.

Vissa medlemmar föreslog att EU måste fungera som normgivare för att säkerställa **digital suveränitet**, strategiskt oberoende och global konkurrenskraft. EU bör fastställa regler för respekt för mänskliga rättigheter online, ett annat förslag var en stadga om digitala rättigheter. Investeringar i infrastruktur behövs för att ge säker tillgång till digitala tjänster och för att fullt ut utnyttja den digitala potentialen.

I samband med **e-röstning** föreslog vissa att man skulle testa elektroniska röstningssystem (t.ex. vid nästa val till Europaparlamentet), medan andra ansåg att detta inte egentligen ökar valdeltagandet. Gräsrotsfinansiering av pilotprojekt föreslogs för en mer systematisk och hållbar användning av e-demokrati vid sidan av normala samråd.

21 januari 2022

Stöd gavs för den **digitala plånboken** och **digital identifiering** i EU, liksom gränsöverskridande e-tjänster, som skulle kunna göra det möjligt för EU-medborgare att logga in på applikationer utan att behöva gå igenom stora digitala plattformar som använder deras data för sina kommersiella syften.

Språkbarriärer identifierades som en utmaning även i den digitala världen.

Vikten av initiativ för den **”smarta staden”** och e-förvaltning för att ge människor mer inflytande i den digitala omställningen nämndes också, liksom utvecklingen av automatiserade e-tjänster som tillhandhåller information och svarar på medborgares frågor, t.ex. om hälso- och sjukvård och andra frågor.

När det gäller det av många talare påtalade behovet av tydlighet om vilka åtgärder som redan är på gång på EU-nivå för att ta itu med de synpunkter som tagits upp var **”lagstiftningståget”** ett viktigt verktyg på Europaparlamentets webbplats, med information om status för det pågående arbetet. Det framhölls dock också att pågående lagstiftningsinitiativ på det digitala området (t.ex. rättsakten om artificiell intelligens, rättsakten om digitala tjänster och rättsakten om digitala marknader) inte innebär slutet på historien eller gör förslaget överflödigt, utan snarare är en del av en pågående process.

Avslutande kommentarer från ordföranden

Ordföranden tackade för en givande diskussion. Nästa sammanträde i arbetsgruppen ska enligt planen ta upp det tredje temat för den digitala omställningen, nämligen **”att stärka ekonomin”**, där fokus precis som under detta sammanträde kommer att ligga på de synpunkter på temat som kommit in via den digitala plattformen och medborgarpanelerna. När den europeiska medborgarpanelen har lagt fram sina rekommendationer (25–27 februari i Dublin) ska arbetsgruppen träffas för att diskutera rekommendationerna i mars och presentera sitt arbete vid plenarsammanträdet i mars/april.

BILAGA: Förteckning över medlemmarna i arbetsgruppen för digital omställning

21 januari 2022